

ZIELONA PARTYCYPACJA

Partycypacja mieszkańców
w gospodarowaniu
zielenią miejską

Publikacja „Zielona partycypacja - partycypacja mieszkańców w gospo-
darowaniu zielenią miejską” została przygotowana przez Fundację alter
eko, w ramach projektu „Zoom na zieleni”, dofinansowanego ze środków
Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich.

Copyright © Fundacja alter eko
Warszawa 2016

Redakcja: Fundacja alter eko
Autor: Dariusz Kraszewski

Wydawca:
Fundacja alter eko
ul.Trębacka 3/1
00-074 Warszawa
www.altereko.pl

ISBN:978-83-945899-2-9

ZIELONA PARTYCYPACJA

Partycypacja mieszkańców w gospodarowaniu zielenią miejską

4

WPROWADZENIE

6

I PARTYCYPACJA SPOŁECZNA - ZASADY I STANDARDY

11

II ZIELEŃ MIEJSKA

13

III POLITYKA ZARZĄDZANIA ZIELENIĄ W WARSZAWIE

18

IV MODEL ZIELONEJ PARTYCYPACJI DLA WARSZAWY

23

PODSUMOWANIE

WPRO- WA DZE NIE

Nasze zdrowie i samopoczucie zależy w dużej mierze od kondycji środowiska przyrodniczego miasta, w którym żyjemy. Tymczasem w Polsce zachodzą zmiany społeczne i gospodarcze, które sprawiają, że miasta wywierają coraz większą presję na środowisko. Postęp społeczny i cywilizacyjny, związany z budowaniem infrastruktury często stoi w sprzeczności z ochroną przyrody. W rezultacie proces ubożenia krajobrazu miast przyspiesza, a w ślad za nim pogarszają się warunki naszego życia. Sytuacja skutkuje poważnym problemem społecznym i rozłamem społeczeństwa na zwolenników rozwoju inwestycji, rozbudowy sieci ulic oraz parkingów i miłośników przyrody. Głębokie podziały odpowiedzialności w strukturze zarządzania terenami miast zniechęcają do wspólnotowości i aktywności na rzecz ochrony przyrody w mieście, a wzmacniają akceptację dla rozwoju inwestycji. W ten sposób pogłębia się proces niekorzystnej segregacji: na tych, którzy mają prawo do pielęgnowanej przyrody i tych, którzy prawa tego nie mają i muszą zadowolić się starym trzepakiem i brzozą do wycinki.

Prawo do życia w czystym środowisku naturalnym zalicza się do kolektywnych praw III generacji praw człowieka, jego ochrona stanowi niewątpliwie cel do którego powinna dążyć ludzkość w obliczu współczesnych problemów świata. Istotne dla gospodarki każdego państwa gospodarowanie zasobami naturalnymi, w połączeniu z polityką zrównoważonego rozwoju mają niewątpliwie wpływ na wzrost naruszeń tego prawa, zwłaszcza w krajach rozwijających się. Prawo do czystego środowiska oznacza, że władze publiczne powinny działać w taki sposób, aby gwarantować mieszkańcom, życie w czystym środowisku oraz umożliwiać obywatelom udział w procesach decyzyjnych i zarządczych, związanych bezpośrednio ze środowiskiem, w którym żyją.

CO ZYSKAMY BUDUJĄC ZIELONĄ PARTYCYPACJĘ?

1. Skuteczność

Zaangażowanie i interdyscyplinarna współpraca strony społecznej oraz innych partnerów (instytucji badawczych, firm, deweloperów) może przynieść większą skuteczność niż odosobnione działania, prowadzone przez jednostki administracji. Wiąże się to przede wszystkim z efektem kompleksowości wspólnego działania wyspecjalizowanych partnerów. Organizacja pozarządowa przeprowadzi skuteczniejszą zbiórkę pieniędzy na pielęgnację zieleni w pobliskim parku niż urząd, bo cieszy się większym zaufaniem społecznym. Deweloper wybuduje murek oporowy przy skarpie w parku, gdyż buduje pobliskie osiedle i zależy mu na estetyce okolicy. Firma marketingowa przeprowadzi skuteczniejszą promocję ogólnomiejskiego konkursu na najładniejszy kwietny balkon, bo specjalizuje się w reklamie. Zatem szeroka formuła współpracy partnerów przyniesie najwięcej korzyści w procesie kształtowania zieleni miejskiej.

2. Innowacyjność

Partycypacja może przybierać różne formy, a ich podstawą jest zawsze wymiana informacji. Im szerszy wachlarz zaangażowanych partnerów, tym więcej informacji uzyskamy. Poszukiwanie rozwiązań w ramach współpracy międzysektorowej pobudza do szukania innowacyjnych sposobów zarządzania przestrzenią przyrodniczą miasta i jej finansowania. Stąd szeroka formuła partycypacji i szukanie wspólnych obszarów współpracy zwiększa szansę do wypracowania innowacyjnych metod kształtowania zieleni w miastach.

3. Uporanie się z frustracją

Odczuwamy narastające zmęczenie społeczne ciągłym ubożeniem krajobrazu naszych miast, które wyrażane jest stałymi, acz jednostkowymi apelami do władz o kluczowe zmiany takie jak: jawność planowanych wycinek drzew, poprawę stanu i jakości zieleni, nowe nasadzenia w centrach miast, zakładanie parków i skwerów. Zmiany te z różnych przyczyn nie następują, co rodzi frustrację i poczucie bezsilności społecznej. Stałe społeczne zaangażowanie w proces zarządzania przyrodą w mieście może się okazać skutecznym rozwiązaniem na niemoc w tym zakresie.

W obecnym systemie zarządzania zielenią w Warszawie dało się dostrzec i wyróżnić wiele problemów, które przekładały się zarówno na samą jakość tego zarządzania jak i na ograniczony udział strony społecznej w zarządzaniu zielenią. Do tych problemów możemy zaliczyć:

- rozdrobnienie kompetencji w systemie zarządzania zielenią miasta;
- małe zaangażowanie strony społecznej;
- nieskuteczne formy dialogu;
- zniechęcenie i brak zaufania społecznego;
- technokratyczne podejście urzędów;
- brak dobrej tradycji i metod pracy nad wspólnym stanowieniem;
- niski poziom informowania na temat zamierzeń przez instytucje.

Lekarstwem na powyższe problemy może być solidny i rzetelnie wdrażany model zielonej partycypacji.

I. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA

zasady i standardy

Czym jest partycypacja obywatelska?

Partycypacja obywatelska to zespół działań i metod uczestnictwa obywateli w określaniu i rozwiązywaniu problemów oraz podejmowaniu decyzji dotyczących obywateli. Podstawą partycypacji jest uznanie legalności wybranej demokratycznie władzy i partnerstwo władz z grupami i organizacjami mieszkańców. Partycypacja obywatelska opiera się na komunikacji z władzą. Skupia się na wzajemnym wspieraniu władzy oraz obywateli we wspólnym podejmowaniu decyzji. Partycypacja obywatelska może przybierać różne formy, które w założeniu uwzględniają różny stopień zaangażowania obywateli w podejmowane decyzje. Taki podział nazywany jest drabiną partycypacji.

Jakie formy przybiera zielona partycypacja?

Partycypacja obywatelska w obszarze zieleni miejskiej wiąże się z udziałem obywateli bezpośrednio lub za pośrednictwem organizacji pozarządowych lub innych ciał, w wymianie informacji oraz podejmowaniu decyzji co do planowanych nasadzeń, utrzymania i pielęgnacji oraz ewentualnych usunięć zieleni w mieście. Metody i mechanizmy partycypacji obywateli w procesie zarządzania zielenią miejską mogą przybierać różnorodne formy od pozyskiwania i przekazywania informacji poprzez udział w konsultowaniu decyzji, aż po współzarządzanie miejską zielenią.

1. Informowanie

Informowanie to najprostsza forma partycypacji, angażująca obywateli w najmniejszym stopniu. Działania władz sprowadzają się do poinformowania obywateli o decyzjach ich dotyczących. Nie ma tutaj miejsca na jakikolwiek aktywny wpływ ludzi na kształt podejmowanych przez władzę działań, sprowadza ich jedynie do roli biernych odbiorców. Na tym

najniższym szczeblu partycypacji władze samorządowe powinny informować mieszkańców o planowanych nasadzeniach, sposobach pielęgnacji oraz planowanych usunięciach i przekształceniach zieleni miejskiej. Szczególnie ta ostatnia kwestia jest zarzewiem konfliktów i dlatego należyte informowanie mieszkańców jest tu bardzo ważne.

Dobra praktyka: Krakowski system informowania o planowanych wycinkach drzew

Krakowscy urzędnicy postanowili usprawnić kontakt z mieszkańcami w sprawie wycinek drzew. W 2015 roku wprowadzili nowy system informowania o planowanych wycinkach. W systemie znaleźć można mapę Krakowa, na której znajdują się miejsca, gdzie prowadzone będą prace wycinkowe, na podstawie decyzji wydanych przez miasto. Mapa pokazuje także rejony, gdzie będzie nasadzana nowa roślinność. System umożliwia również wgląd do samych decyzji o wycinkach.

Zła praktyka: Warszawa – Ekoportal

Od dawna krytykowana jest mało funkcjonalna aplikacja Ekoportal, z której warszawscy urzędnicy korzystają, w celu informowania m.in. o planowanych wycinkach drzew w stolicy. Wykaz planowanych wycinek jest tak zakamuflowany, że mało kto potrafi go odnaleźć. Portal nie spełnia w wystarczający sposób zadania skutecznego informowania o stanie środowiska i jego ochronie, ponieważ zawarte w nim informacje są trudne do odnalezienia, a stałą praktyką jest zbyt późne podawanie informacji o wpłynięciu wniosku o wycince drzew (równocześnie z decyzją administracyjną). Skutkiem tego są ciągle konflikty na linii urząd – mieszkaniec z powodu wycinek drzew.

2. Konsultowanie

Konsultowanie jest kolejnym „stopniem” na drabinie partycypacyjnej ze względu na zwiększony udział obywateli w prowadzonych działaniach. Poza poinformowaniem, władza daje obywatelom możliwość wypowiedzenia się na temat planowanych działań. Osoby uczestniczące w konsultacjach występują niejako w roli „doradców”, których pyta się o zdanie i opinie w konkretnej sprawie. Głosy obywateli są więc rozważane, choć nie ma gwarancji, że zostaną wzięte pod uwagę. Obecnie, ze względu między innymi na regulacje prawne, jest to jedna z najpopularniejszych form partycypacji obywatelskiej w Polsce.

Tak jak powyżej założono, że mieszkańcy będą informowani o planowanych przez władze miasta działaniach na rzecz nasadzeń, pielęgnacji i o sunięciach zieleni, tak kolejnym szczeblem partycypacji jest stworzenie odpowiednich mechanizmów umożliwiających mieszkańcom wypowiedzenia się w danych kwestiach. Konsultacje społeczne są zorganizowanym sposobem uzyskiwania przez administrację opinii oraz stanowisk od podmiotów (a więc osób i instytucji), których pośrednio lub bezpośrednio dotkną skutki proponowanych przez administrację działań. Plany tych przedsięwzięć mogą być zawarte w projektach m.in. aktów prawnych, różnego rodzaju programów, strategii, ale także budżetów jednostek publicznych oraz decyzji administracyjnych. Tak więc konsultacje społeczne decyzji dotyczących nasadzeń, pielęgnacji czy usunąć powinny być prowadzone w sposób planowy i zorganizowany oraz opierać się na fundamentalnych zasadach prowadzenia konsultacji z obywatelami.

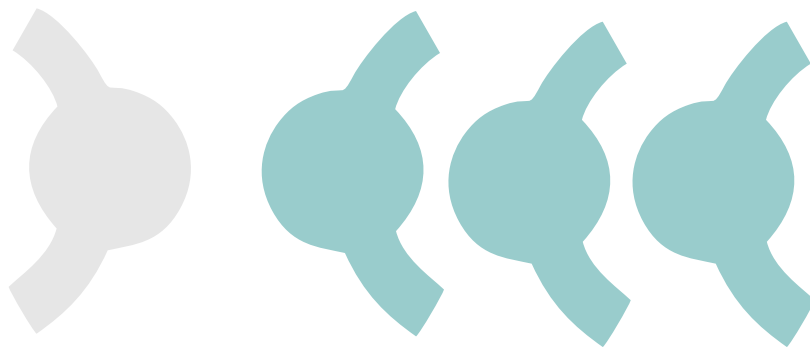
Dobra praktyka: Zaplanuj z nami park (Ursynów)

Ogłoszone we wrześniu 2015 r. konsultacje społeczne związane z planami zagospodarowania terenu zieleni pomiędzy ulicami Rosoła, Gandhi, Szolc-Rogosińskiego i Grzegorzewskiej miały na celu zebranie oczekiwań mieszkańców oraz wszystkich zainteresowanych stron wobec utworzenia nowego parku na Ursynowie, określenia charakteru przestrzeni, funkcji i przeznaczenia tego obszaru.

Konsultacje przeprowadził Urząd Dzielnicy Ursynów m. st. Warszawy, we współpracy z Centrum Komunikacji Społecznej Urzędu m.st. Warszawy oraz Centrum Rozwiązywania Sporów i Konfliktów przy UW, w ramach projektu „Wspomaganie dialogu obywatelskiego w warunkach konfliktu lokalnego”.

Konsultacje społeczne „Zaplanuj z nami park!” trwały od 28 września do 31 października 2015 roku. Złożyły się na nie następujące działania:

- terenowy punkt konsultacyjny – 2 i 3 października – szacujemy, że do namiotu konsultacyjnego przyszło ok. 300 osób,
- otwarte spacer po konsultowanym terenie (łącznie udział wzięło w nich 20 osób dorosłych i 5 dzieci) – 10 i 14 października,
- otwarte warsztaty w Urzędzie Dzielnicy (13 osób dorosłych i 2 dzieci) – 22 i 27 października,
- internetowa platforma konsultacyjna oraz dedykowana skrzynka pocztowa służąca przekazywaniu opinii (wpłynęły 62 e-maile),
- każdy zainteresowany mógł także podzielić się swym zdaniem na specjalnie przygotowanej pocztówce – tą drogą Urząd Dzielnicy otrzymał 155 opinii.

Zła praktyka: Brak konsultacji społecznych przy planowaniu remontu ul. Świętokrzyskiej w Warszawie

Brak konsultacji społecznych tak ważnego projektu dla mieszkańców Warszawy, jak projekt ulicy Świętokrzyskiej, biegnącej nad drugą linią metra doprowadził do sporu na linii władarzy miasta i mieszkańców. Mieszkańcy czuli się oszukani, ponieważ do końca nie mieli pewności, jak ta ulica będzie wyglądała w całości. Na wizualizacjach pojawiły się duże drzewa, a w rezultacie postawiono jednak na rachityczną zielen w donicach. W efekcie oddano do użytku obcą, surową, betonową przestrzeń.

Rok później, mieszkańcy w ramach projektu budżetu partycypacyjnego, postanowili przeprowadzić konsultacje społeczne dotyczące przestrzeni wokół ul. Świętokrzyskiej i obsadzić zielenią tę część miasta.

3. Współdecydowanie

Współdecydowanie jest najwyższym stopniem partycypacji obywatelskiej ze względu na pełne partnerstwo pomiędzy władzą a obywatelami polegające na przekazaniu obywatelom części kompetencji (ale i tym samym odpowiedzialności) dotyczących podejmowanych działań i decyzji. Poniekąd to wprowadzenie przez władzę w życie prostego (choć bardzo trudnego w rzeczywistości) założenia, że „ludzie wiedzą lepiej, czego im potrzeba”. Tym samym obywatele mają realny wpływ na planowane, dotyczące ich (bezpośrednio lub pośrednio) działania.¹ Na tym stopniu partycypacji społecznej w obszarze zieleni miejskiej, mieszkańcy powinni nie tylko uczestniczyć w konsultacjach nasadzeń, usunięć lub sposobów pielęgnacji ale wręcz współdziałać z władzami samorządowymi i administracją w bieżącej pielęgnacji terenów zielonych, inicjować nasadzenia, negocjować usunięcia. Zaistnieć powinna głęboka i stała współpraca władz i obywateli w kreowaniu polityki miejskiej dotyczącej zieleni oraz przejmowanie przez mieszkańców współodpowiedzialności za funkcjonowanie wybranych aspektów gospodarowania zielenią w mieście.

Istnieje wiele dokumentów regulujących kluczowe zasady prowadzenia dobrych konsultacji społecznych. Wśród nich w Polsce funkcjonuje dokument wypracowany w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji, będący kodeksem konsultacji społecznych, którego częścią dokumentu jest 7 zasad konsultacji społecznych, które to zasady powinny przyświecać organizatorom procesów konsultacyjnych.

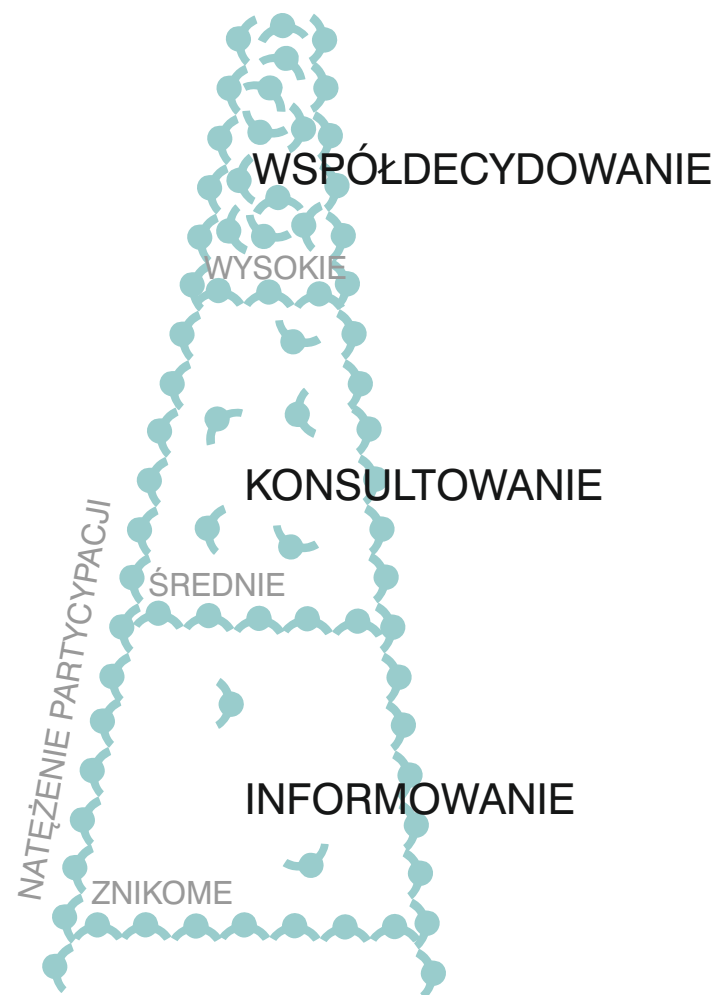
¹ Za <http://partycypacjaobywatelska.pl/strefa-wiedzy/abc-partycypacji/co-to-jest-partycypacja-obywatelska-2/>

7 zasad konsultacji:

1. **Dobra wiara** - Konsultacje prowadzone są w duchu dialogu obywatelskiego. Strony słuchają się nawzajem, wykazując wolę zrozumienia odmiennych racji.
2. **Powszechność** - Każdy zainteresowany tematem powinien móc dowiedzieć się o konsultacjach i wyrazić w nich swój pogląd.
3. **Przejrzystość** - informacje o celu, regułach, przebiegu i wyniku konsultacji muszą być powszechnie dostępne. Jasne musi być, kto reprezentuje jaki pogląd.
4. **Responsywność** - Każdemu, kto zgłosi opinię, należy się merytoryczna odpowiedź w rozsądnym terminie, co nie wyklucza odpowiedzi zbiorczych.
5. **Koordinacja** - Konsultacje powinny mieć gospodarza odpowiedzialnego za konsultacje tak politycznie jak organizacyjnie. Powinny one być odpowiednio umocowane w strukturze administracji.
6. **Przewidywalność** - Konsultacje powinny być prowadzone od początku procesu legislacyjnego. Powinny być prowadzone w zaplanowany sposób i w oparciu o czytelne reguły.
7. **Poszanowanie interesu ogólnego** - Choć poszczególni uczestnicy konsultacji mają prawo przedstawiać swój partykularny interes, to ostateczne decyzje podejmowane w wyniku przeprowadzonych konsultacji powinny reprezentować interes publiczny i dobro ogólne.²

Stosowanie się do powyższych standardów z pewnością przyczyni się do lepszej komunikacji z mieszkańcami oraz efektywniejszego dialogu. Owe zasady powinny być stosowane nie tylko do prowadzenia poszczególnych konsultacji społecznych, ale również przy projektowaniu stałych form partycypacji społecznej mieszkańców.

Formy partycypacji:

² https://mc.gov.pl/files/7_zasad_30-04.pdf

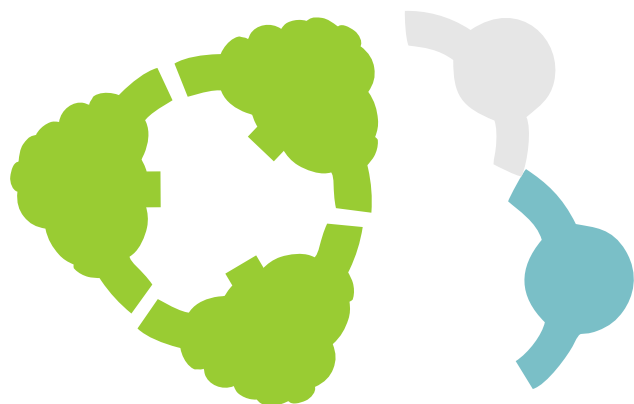
II. ZIELEŃ MIEJSKA

Zieleń miejska to tereny niezabudowane wewnątrz miasta, zajęte przez zaplanowane i utrzymane lub naturalne zespoły roślinności. Do obszarów zielonych wewnątrz miast zaliczają się wszystkie tereny biologicznie czynne, są to: parki, zieleńce, obiekty sportowe, zieleń uliczna, cmentarze, ogródki działkowe i ogrody prywatne, trawniki i klomby, ogrody miejskie, pasieki miejskie, nasadzenia zieleni izolacyjnej, uprawy balkonowe i zaokienne, ogrody botaniczne, palmiarnie, lasy i zadrzewienia podmiejskie, łąki, skupiska zieleni przy zbiornikach i ciekach wodnych oraz pozostawione elementy zieleni izolacyjnej.

Miejskie tereny zielone są najczęściej ogólnodostępne i spełniają funkcje wypoczynkowe, rekreacyjne, zdrowotne i estetyczne. Przyczyniają się do poprawy jakości życia w miastach i utrzymania bioróżnorodności – są siedliskami wielu gatunków roślin i zwierząt. Zieleń w miastach jest elementem kompozycji urbanistycznej – wpływa na charakter i wygląd ulic i placów, kształtuje i porządkuje wnętrze miasta.

Zieleń miejska na terenach silnie zurbanizowanych to bardzo ważny składnik układów urbanistycznych, planowanych i istniejących, w których istnieje możliwość stworzenia czy też przywrócenia zieleni (obiekty przyrodnicze o formach naturalnych, półnaturalnych i przetworzonych oraz rozmaite założenia ogrodowe istniejące samoistnie lub towarzyszące budowlom).

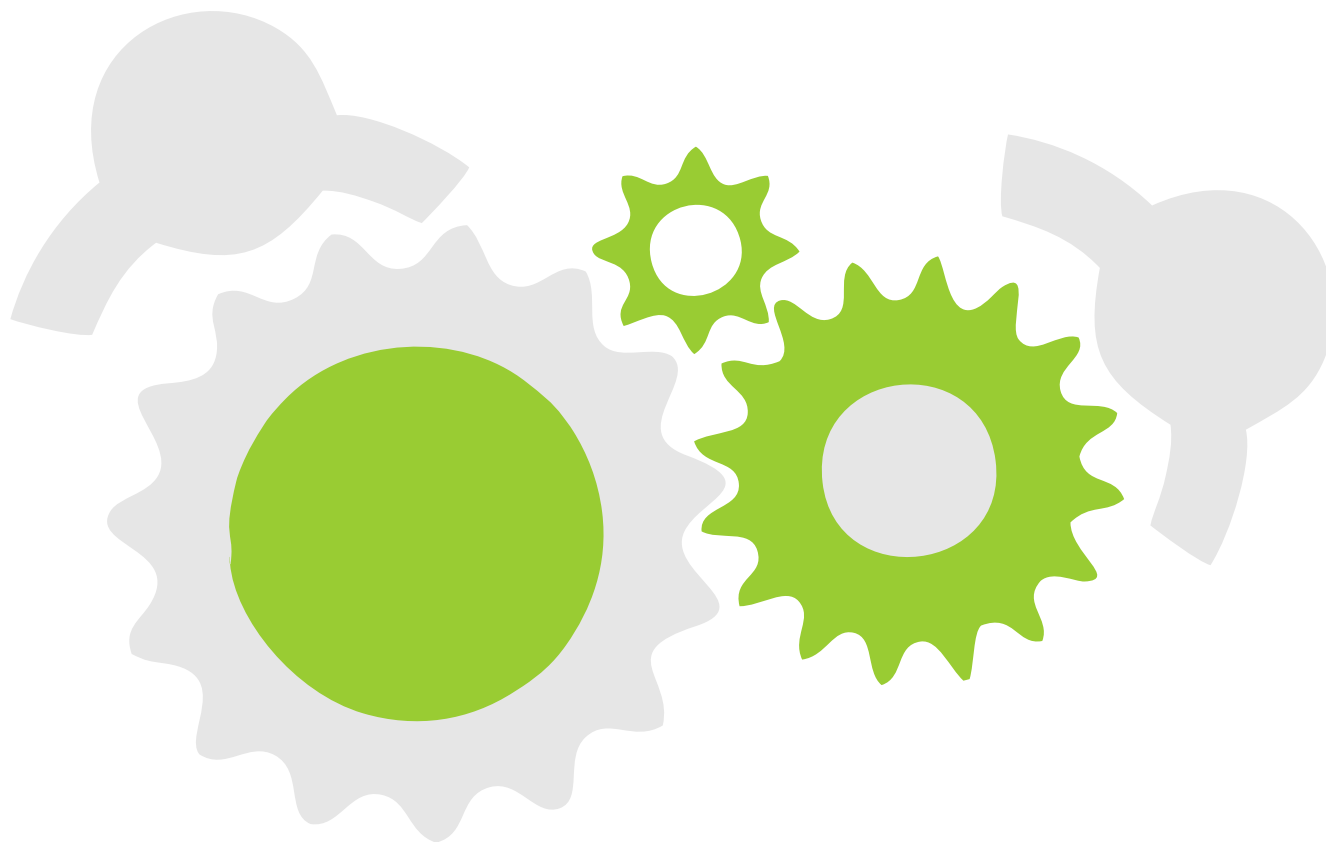

Tereny zieleni miejskiej pełnią funkcje:

- Zdrowotne i biologiczne – zieleń pełni funkcję ochronną dla mieszkańców miasta, osłania od kurzu, dymu, a także od silnych wiatrów. Odpowiada również za tłumienie hałasu, powstającego przy szlakach komunikacyjnych i kolejowych. Roślinność ma duże znaczenie przy oczyszczaniu powietrza poprzez gromadzenie pyłów na powierzchni swoich liści i jednoczesnym produkowaniu tlenu. Dzięki swoim właściwościom wpływa na modyfikowanie wilgotności gleby oraz powietrza, co pozytywnie wpływa na mikroklimat miasta.
- Społeczne, psychiczne i wychowawcze – tereny zieleni miejskiej są miejscem wypoczynku czynnego i biernego. Umożliwiają uprawianie sportów, spacerowanie oraz zabawy dziecięce, co ułatwia odpoczynek i poprawia samopoczucie. Kontakt z naturą jest ważny dla prawidłowego rozwoju człowieka, uczy szacunku nie tylko dla zieleni, ale również dla zwierząt, żyjących w parkach, zieleńcach czy bulwarach. Funkcję dydaktyczną pełnią ogrody botaniczne i zoologiczne.
- Estetyczne, artystyczne i plastyczne – zieleń charakteryzuje się dużą zmiennością sezonową chociażby przez różne barwy liści w poszczególnych porach roku, dzięki temu wprowadza urozmaicenie do struktury miasta i stwarza wyraźny kontrast z miejską zabudową. Roślinność wpływa na kształtowanie krajobrazu miasta i nadaje mu specyficznego charakteru, podkreśla jego architekturę i stanowi dopełnienie.
- Ochronne – stwarzanie różnego rodzaju osłon wzdłuż szlaków komunikacyjnych, które mają za zadanie ochronę jezdni przed nawiewaniem śniegu i przed silnymi wiatrami. Stosuje się również pasy zieleni izolacyjnej, chroniące przed nawiewaniem pyłów od ulic czy fabryk na osiedla mieszkalne³.
- Przeciwpowodziowe – zieleń stanowi barierę dla rozprzestrzeniającego się ognia oraz spowalnia jego przenoszenie na dalsze tereny, o ile jest dostatecznie wilgotna.

³ Pokorski J., Siwiec A., 1998: Kształtowanie terenów zieleni. Za:

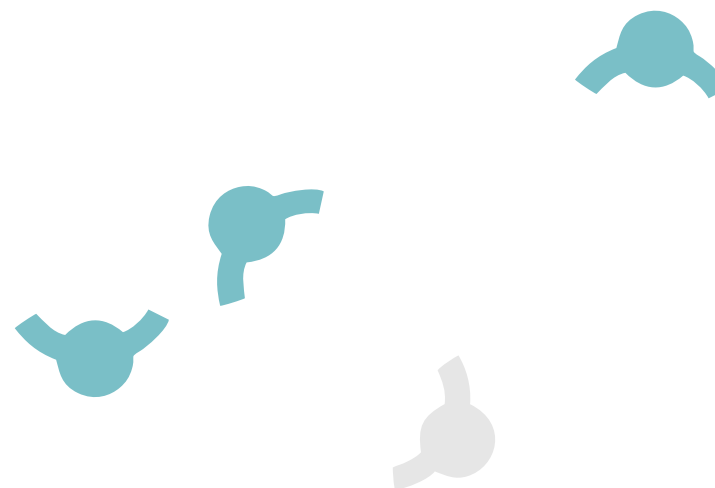
III. POLITYKA ZARZĄDZANIA ZIELENIA W WARSZAWIE

Zieleń miejska podlega ochronie. Tereny przeznaczone na tereny zielone i rekreacyjne określone są zapisami w planach zagospodarowania przestrzennego. Plany takie określają rodzaj przeznaczenia terenu oraz zasady zagospodarowywania terenów miejskich. Wytycza się również strefy ochronne wokół istotnych obszarów zieleni. Tereny zielone rozpatruje się także pod kątem ich wartości przyrodniczej a w uzasadnionych przypadkach obejmuje się je ochroną prawną. Formy ochrony terenów zielonych w miastach to: obszary chronionego krajobrazu, ochrona gatunkowa, pomniki przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Rada gminy może objąć ochroną zieleni miejską, jeżeli nie zrobił tego wojewoda lub w przypadku ochrony gatunkowej – Minister Środowiska. Chaotyczny rozwój miast, nieregulowany planem miejscowym i nie kontrolowany przez właściwe instytucje, wpływa niekorzystnie na zieleni w mieście poprzez zmniejszenie ilości terenów zieleni ze względu na nieregulowaną działalność inwestycyjną, zmniejszenie różnorodności biologicznej poprzez likwidowanie naturalnych skupisk roślinności oraz zmniejszenie ilości terenów leśnych i przeznaczanie ich pod zabudowę.

Szczególnie istotna jest kwestia właściwej pielęgnacji i ochrony zieleni w miastach, w których notowane są przekroczenia norm jakości powietrza. Tak jest w przypadku Warszawy, w której występują zanieczyszczenia powietrza, pochodzące w zdecydowanej większości z transportu (w Warszawie transport jest odpowiedzialny za ok. 63%⁴ zanieczyszczeń powietrza pyłem PM10 powstałych w mieście, oraz 45% zanieczyszczeń pyłem PM2,5)⁵. Tymczasem zieleni miejska stanowi ważny czynnik walki z zanieczyszczeniami, stanowiąc naturalną barierę dla pyłów. Rośliny posiadają zdolność do zatrzymywania pyłów na powierzchni liści, jak również pochłaniania zanieczyszczeń. Biorąc pod uwagę różne funkcje, jakie zieleni pełni w mieście, możemy śmiało stwierdzić, że dbanie o nią jest niezwykle istotną sprawą dla mieszkańców miast.

⁴http://www.mazovia.pl/downloadStat/gfx/mazovia/pl/defaultaktualnosci/546/1310/1/uchwala_sejmiku_wojewodztwa_mazowieckiego_ws_programu_ochrony_powietrza.pdf

⁵https://www.mazovia.pl/downloadStat/gfx/mazovia/pl/defaultaktualnosci/546/1298/1/uchwala_sejmiku_wojewodztwa_ws_programu_ochrony_powietrza_dla_strefy_aglomeracji_warszawska.pdf

Zarządzanie zielenią w Warszawie do połowy roku 2016 odbywało się poprzez 22 podmioty, które posiadały rozmaite kompetencje oraz zakresy.

Zieleń warszawska znajdowała się w gestii:

- Zarządu Oczyszczania Miasta: zieleń znajdująca się przy ulicach o kategorii dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych oraz 6 parków: Ogród Saski, Park Ujazdowski, Park Praski, Park Skaryszewski, Pole Mokotowskie, Park Cytadela.
- Zarządu Terenów Publicznych: zieleń znajdująca się w Śródmieściu: w szczególności przy drogach gminnych i śródmiejskie pozostałe parki.
- Zarządu Dróg Miejskich: pozostała zieleń przyuliczna.
- Poszczególnych dzielnic (18): sprawy związane z utrzymaniem, ochroną oraz eksploatacją terenów i obiektów zieleni na terenie dzielnicy.
- Zarządu Mienia: zieleń na brzegach Wisły.

Takie rozczłonkowanie odpowiedzialności i kompetencji rodziło wiele problemów zarówno w zakresie spójnego zarządzania zielenią miejską jak i orientacji wśród mieszkańców, kto odpowiada za określone działania w zakresie gospodarki zielenią, co utrudniało podejmowanie stosownych działań przez mieszkańców. W Warszawie obecnie przebiega proces centralizacji zarządzania zielenią w mieście. Do tej pory szereg problemów związanych z przyrodą w mieście wynikał z głębokich podziałów odpowiedzialności w strukturze zarządzania terenami miasta. Wiele miast w Polsce boryka się z podobnym problemem. Grupę podmiotów, zarządzających terenami zieleni miast tworzą np.: gminy, spółdzielnie mieszkaniowe, zarządy dróg, osoby prywatne itp. Stąd duże problemy w kontrolowaniu i stymulowaniu procesu zrównoważonego rozwoju w kontekście gospodarowania drzewostanem w miejskim, bo zgodnie z przepisami do dbałości o stan zieleni miejskiej zobowiązany jest właściciel terenu, na którym się ona znajduje.

W dniu 25 sierpnia 2016 roku Rada Miasta Stołecznego Warszawy uchwałą nr XXXIII/816/2016 powołała do życia nową jednostkę budżetową pod nazwą „Zarząd Zieleni m.st. Warszawy” (ZZW). W załączniku nr 1 do tej uchwały nadano statut tej jednostce.

Paragraf 2 statutu określa zakres działalności jednostki, która wypełnia swoje zadania wobec:

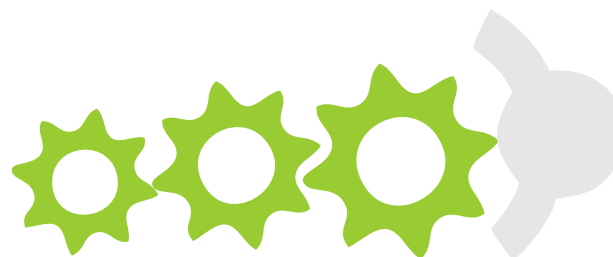
- parków, zieleńców, skwerów, bulwarów oraz innych nieruchomości przeznaczonych na tereny zieleni, którymi gospodaruje Prezydent m.st. Warszawy, powierzonych w zarządzanie i administrowanie ZZW;
- wód powierzchniowych wraz z gruntami pokrytymi wodą oraz obiektów biernej ochrony przed powodzią i innych urządzeń wodnych powierzonych w zarządzanie i administrowanie ZZW, a także będących przedmiotem porozumień dotyczących wykonywania zadań służących gospodarowaniu wodami;
- zieleni w pasach drogowych dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych, dla których zarządcą jest Prezydent m.st. Warszawy;
- innych nieruchomości powierzonych ZZW przez Prezydenta m.st. Warszawy w zarządzanie i administrowanie lub, dla których właściwe jest podejmowanie działań statutowych ZZW.

Natomiast zakres działań Zarządu Zieleni m.st. Warszawy obejmuje:

- planowanie, pozyskiwanie funduszy, programowanie, projektowanie, budowę, modernizację i remonty terenów zieleni, a także urządzeń wodnych i obiektów biernej ochrony przed powodzią, jak również pełnienie roli inwestora w innych programach i zadaniach inwestycyjnych zleconych ZZW do prowadzenia przez organy m.st. Warszawy;
- prowadzenie nasadzeń, pielęgnację oraz prowadzenie kontroli i podejmowanie działań dotyczących utrzymania w należyтым stanie drzew i krzewów oraz zieleni niskiej;
- podejmowanie działań służących biernej i czynnej ochronie m.st. Warszawy przed powodzią, podtopieniami i suszą oraz ich skutkami;
- prowadzenie prac studialnych i projektowych oraz wykonywanie badań, analiz i ekspertyz dotyczących rozwoju, w tym budowy i zapewnienia właściwych standardów utrzymania terenów zieleni oraz właściwego gospodarowania wodami, ochrony przed powodzią i skutkami suszy na obszarze m.st. Warszawy, a także udział w takich pracach prowadzonych przez inne jednostki organizacyjne m.st. Warszawy;
- prowadzenie ewidencji urządzeń przeciwpowodziowych i innych urządzeń wodnych oraz baz danych związanych z terenami zieleni na obszarze m.st. Warszawy;
- wykonywanie czynności techniczno-administracyjnych na nieruchomościach powierzonych w zarządzanie i administrowanie ZZW, wynikających z ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 656), polegających

w szczególności na oznakowaniu i zabezpieczeniu terenów, obiektów i urządzeń przeznaczonych do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na obszarach wodnych oraz oznakowaniu miejsc niebezpiecznych, a także usuwaniu statków lub innych obiektów pływających oraz prowadzenie strzeżonego portu lub przystani;

- zarządzanie i administrowanie oraz utrzymanie powierzonych przez Prezydenta m.st. Warszawy ZZW nieruchomościami wraz ze znajdującymi się na nich elementami zagospodarowania, w tym budynkami, obiektami inżynierskimi, urządzeniami technicznymi, obiektami małej architektury i nawierzchniami, oraz zarządzanie i administrowanie powierzonym ZZW mieniem ruchomym;
- tworzenie i wdrażanie programów i projektów w zakresie gospodarowania zasobami przyrody i środowiska, edukacji ekologicznej, wypoczynku, komunikacji i transportu na terenach zieleni oraz z wykorzystaniem sieci hydrograficznej;
- promowanie krajobrazu m.st. Warszawy, w tym w szczególności jego elementów przyrody ożywionej i nieożywionej oraz przestrzeni publicznej, a także aktywizowanie, inicjowanie i prowadzenie dialogu z mieszkańcami m.st. Warszawy;
- współpraca z jednostkami organizacyjnymi m.st. Warszawy oraz administracji rządowej i innymi jednostkami samorządu terytorialnego, w zakresie realizacji zadań statutowych ZZW;
- wykonywanie innych powierzonych zadań z zakresu przestrzeni publicznych, krajobrazu, zieleni, utrzymania wód i urządzeń wodnych oraz ochrony przeciwpowodziowej.

Z zakresu zadań przekazanych Zarządowi Zieleni m. st. Warszawy (ZZW) wynika, że sprawy z zakresu zarządzania zielenią przekazane dzielnicą na podstawie uchwały Rady Miasta w dalszym ciągu pozostają w kompetencjach dzielnic.

W statutach dzielnic miasta Warszawy kwestie zarządzania zielenią zapisane zostały w paragrafie 6. Wg zapisów "Do zakresu działania Dzielniczy należą, niezastrzeżone dla organów Miasta, sprawy lokalne o zasięgu dzielnicowym".

Szczegółowy zakres kompetencji w zakresie zieleni został ujęty w uchwale Rady Miasta Nr XLVI/1422/2008 z 2008 roku, nowelizowanej w roku 2010 i 2014.

W myśl uchwały w zakresie zieleni przekazuje się dzielnicom do wykonywania następujące zadania i kompetencje:

- utrzymywanie, ochrona i eksploatacja zieleni oraz terenów zieleni położonych na obszarze dzielnicy, a stanowiących własność m.st. Warszawy i nieprzekazanych w zarząd innym podmiotom, w tym ich pielęgnacja oraz utrzymywanie czystości;
- wydawanie zezwoleń na usunięcie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości oraz ustalanie wysokości, naliczanie i pobieranie opłat za usunięcie drzew lub krzewów oraz ich odprowadzanie na rachunek dochodów m.st. Warszawy;
- odraczanie terminu uiszczenia opłat za usunięcie drzew lub krzewów oraz umarzanie należności z tego tytułu;

• wymierzanie administracyjnych kar pieniężnych za:

- zniszczenie terenów zieleni albo drzew lub krzewów spowodowane niewłaściwym wykonywaniem robót ziemnych lub wykorzystaniem sprzętu mechanicznego albo urządzeń technicznych oraz zastosowaniem środków chemicznych w sposób szkodliwy dla roślinności,
- usuwanie drzew lub krzewów bez wymaganego zezwolenia,
- zniszczenie drzew, krzewów lub terenów zieleni spowodowane niewłaściwym wykonaniem zabiegów pielęgnacyjnych,

w tym wydawanie decyzji w sprawach rozkładania kar na raty, odraczania terminów ich płatności oraz ich umarzania;

- wykonywanie czynności określonych w pkt 2-5 statutu w stosunku do nieruchomości będących własnością m.st. Warszawy;
- wydawanie decyzji o usunięciu drzew lub krzewów utrudniających widoczność sygnałów i pociągów lub eksploatację urządzeń kolejowych albo powodujących zaspę śnieżne, a także ustalanie, w braku umowy stron, odszkodowania za drzewa i krzewy oraz za ich usunięcie, jak również w przypadku określonym w art. 55 ust. 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 16, poz. 94, z późn. zm.).

IV. MODEL ZIELONEJ PARTYCYPACJI DLA WARSZAWY

Reforma struktury zarządzania zielenią w Warszawie spowodowała, że myśląc o modelu partycypacji mieszkańców w zarządzaniu zielenią należy uwzględnić dwa główne podmioty, które będą odpowiedzialne ze strony miasta za miejską zielen. Pierwszym podmiotem odpowiedzialnym za zielen w mieście jest ZZW, zaś drugim podmiotem Dzielnice Miasta st. Warszawy.

W związku z powstaniem odrębnej instytucji jaką jest ZZW właściwym powinno być powołanie nowej Komisji Dialogu Społecznego ds. zieleni miejskiej, bądź wyodrębnienie specjalnej podkomisji ds. zieleni miejskiej w ramach Komisji Dialogu Społecznego ds. Ochrony Środowiska. Komisja ds. Ochrony Środowiska afiliowana jest przy biurze ds. Ochrony Środowiska, kompetencje związane z zielenią miejską znajdują się zaś w ZZW. Oparcie systemu partycypacji mieszkańców na Komisjach Dialogu Społecznego oczywiście jest niewystarczające z tej prostej przyczyny, że Komisje są reprezentacją III sektora w dialogu z władzami miasta. Nie mają w nich swojej reprezentacji mieszkańcy i aktywiści niezrzeszeni formalnie w organizacjach pozarządowych.

Myśląc o zarządzaniu zielenią należałoby wskazać głównych interesariuszy tegoż systemu. Należć do nich będą:

1. Instytucje miejskie centralne:

- Prezydent Miasta
- Rada Miasta
- Zarząd Zieleni m.st. Warszawy

2. Instytucje Miejskie dzielnicowe:

- Burmistrzowie
- Rady Dzielnic
- Wydziały Ochrony Środowiska
- Rady Osiedli

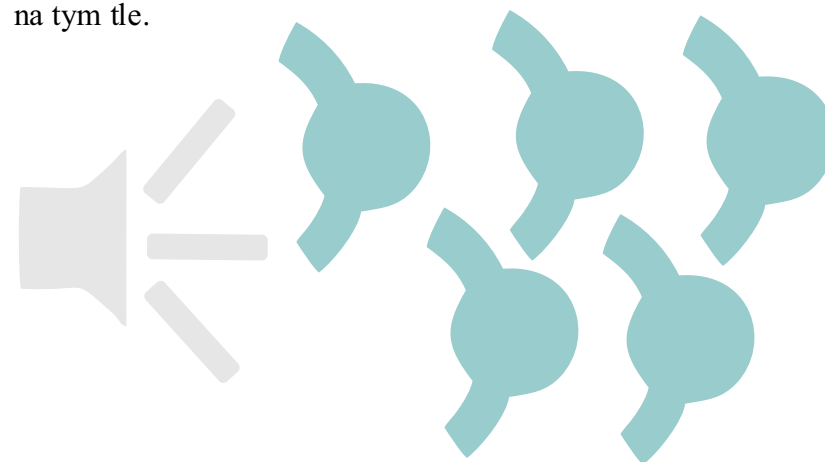
3. Instytucje społeczne

- KDSy
- DKDSy
- NGO
- Aktywiści miejscy
- Eksperci
- Mieszkańcy

Możliwe formy zielonej partycypacji:

1) Informowanie

Informowanie, jak już zostało powyżej zasygnalizowane, stanowi najniższy, a tym samym podstawowy stopień systemu partycypacji. W przypadku zieleni dotyczy to powinno przede wszystkim informowania mieszkańców przez władzę miasta i dzielnic o planowanych usunięciach zieleni z należyтым wyprzedzeniem oraz rzetelnym uzasadnieniem planowanych działań. Dotyczy to również planowanych metod pielęgnacji oraz terminów działań pielęgnacyjnych, jak również planowanych nasadzeń wraz z podawaniem miejsc oraz gatunków roślin, których nasadzenia są planowane. Władze miasta powinny informować mieszkańców w sposób ciągły i z odpowiednim wyprzedzeniem. Informacja o planach działań jest niezbędnym minimum, które pozwala na poprawę jakości zarządzania zielenią oraz uniknięcia gwałtownych konfliktów na tym tle.

Jak jest

Niestety w dalszym ciągu polityka miasta w zakresie informowania mieszkańców o planowanych działaniach związanych z gospodarką zielenią pozostawia wiele do życzenia. To właśnie na ten aspekt zwracają często uwagę mieszkańcy, organizacje pozarządowe i aktywiści społeczni. Ich zdaniem brakuje rzetelnych i przekazywanych z należytym wyprzedzeniem informacji co do planowanych przez instytucje miejskie działań w stosunku do zieleni miejskiej. Dotyczy to zwłaszcza planowanych wycinek drzew, w tym wniosków o usunięcia i decyzji, jakie władze w związku z wnioskami podejmują.

Jak powinno być

Obecnie istnieje wiele możliwości aby dotrzeć z informacją do mieszkańców, zwłaszcza tych zainteresowanych kwestiami zieleni i środowiska. Urząd może wykorzystywać bezpośrednie kanały informowania takie jak: strony internetowe, profile facebookowe (np. poświęcony tematyce zieleni w mieście lub dzielnicy), listy mailowe, wysyłki sms, czy prasa lokalna.

W związku z powstaniem Zarządu Zieleni m. st. Warszawy możliwe jest w jednym miejscu na podstronie instytucji lub oddzielnej stronie internetowej zamieszczać wszystkie informacje związane z gospodarką zielenią. Należy zaznaczyć, że informacje te powinny być również dostępne dla osób nieposiadających komputera lub dostępu do Internetu. Jakkolwiek władze publiczne podejmują działania w celu ograniczenia skutków tzw. „wykluczenia cyfrowego”, to należy liczyć się z tym, iż niezależnie od nich część społeczeństwa z przyczyn ekonomicznych lub warunków osobistych pozostaje trwale odcięta od Internetu.

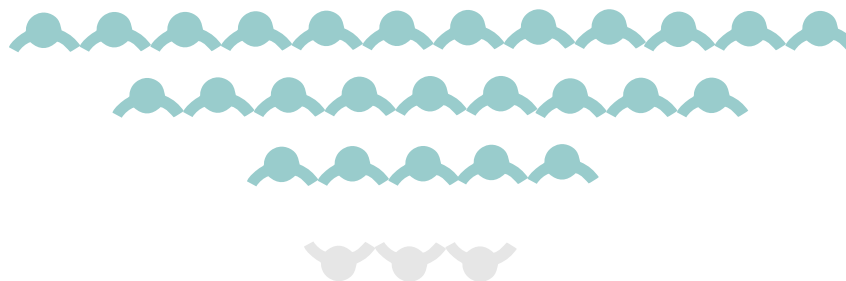
Ważnym ogniwem informacyjnym powinny być organizacje pozarządowe działające w Komisjach Dialogu Społecznego, zwłaszcza Komisji ds. Ochrony Środowiska, czy też postulowanej w tym opracowaniu Komisji ds. Zieleni Miejskiej. Organizacje powinny być informowane o planowanych działaniach miasta i upowszechniać te informacje swoimi kanałami.

2) Konsultowanie

Konsultacje społeczne to zorganizowany sposób uzyskiwania przez administrację opinii oraz stanowisk od podmiotów (a więc osób i instytucji), których pośrednio lub bezpośrednio dotkną skutki proponowanych przez administrację działań. Plany tych przedsięwzięć mogą być zawarte w projektach m.in. aktów prawnych, różnego rodzaju programów, strategii, ale także budżetów jednostek publicznych.

Podstawy prawne

Podstawą konsultacji społecznych na poziomie samorządu gminnego jest artykuł 5a ustawy o samorządzie gminnym, który mówi, że w sprawach ważnych dla gminy władze mogą prowadzić konsultacje z mieszkańcami. Zasady i tryb takich konsultacji powinna określać uchwała rady gminy. Rada Miasta Warszawy przyjęła w dniu 11 lipca 2013 roku uchwałę w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami m.st. Warszawy. W uchwale tej zawarto m. in. katalog podmiotów uprawnionych do inicjowania konsultacji społecznych.

Do tych podmiotów zalicza się:

- a) Prezydenta m.st. Warszawy,
- b) Radę m.st. Warszawy,
- c) na wniosek:
 - Warszawskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego,
 - Młodzieżowej Rady m.st. Warszawy,
 - rady dzielnicy m.st. Warszawy,
 - młodzieżowej rady dzielnicy m.st. Warszawy,
 - grupy co najmniej 1.000 mieszkańców m.st. Warszawy posiadających czynne prawo wyborcze do Rady m.st. Warszawy,
 - co najmniej 40 organizacji pozarządowych lub podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.).

Aby zainicjować konsultacje społeczne na wniosek mieszkańców potrzebne jest co najmniej zebranie 1000 podpisów, co w wielu sprawach mniejszej wagi może stanowić barierę uruchomienia procesu konsultacji.

Powyższa uchwała Rady Miasta określa również katalog podmiotów, mających prawo do inicjowania konsultacji oraz tryb organizacji tychże na poziomie Dzielnicy Miasta. W warszawskich dzielnicach konsultacje przeprowadza się:

- 1) gdy wymagają tego przepisy ustaw;
- 2) w innych sprawach należących do zakresu działania dzielnicy m.st. Warszawy:
 - a) z inicjatywy zarządu dzielnicy m.st. Warszawy,
 - b) z inicjatywy rady dzielnicy m.st. Warszawy,
 - c) na wniosek:
 - młodzieżowej rady dzielnicy m.st. Warszawy,
 - jednostki niższego rzędu działającej w danej dzielnicy m.st. Warszawy (Rady osiedli),
 - grupy co najmniej 200 mieszkańców dzielnicy m.st. Warszawy posiadających czynne prawo wyborcze do rady dzielnicy m.st. Warszawy,

- co najmniej 15 organizacji pozarządowych lub podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 2 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Powyższa uchwała reguluje tryb przeprowadzania konsultacji oraz określa wymogi stawiane inicjatorom. Decyzje o przeprowadzeniu lub nie przeprowadzeniu konsultacji na wniosek podejmowane są w ciągu 30 dni od wpłynięcia odpowiednio przez Prezydenta Miasta lub Burmistrza. Uchwała poza wskazaniem konsultacji wymaganych ustawami nie zawiera, żadnych innych wskazań co do tematyki konsultacji społecznych. Mogą więc dotyczyć szerokiego spektrum aktywności samorządu w tym z pewnością spraw dotyczących gospodarki zielenią. Należy również wskazać, że choć uchwała wskazuje katalog podmiotów, którym przysługuje prawo do wniosku o przeprowadzenie konsultacji, to zgodnie z Kodeksem Postępowania Administracyjnego, każdy mieszkaniec może wystąpić z wnioskiem do Prezydenta, Burmistrza, rady miasta czy dzielnicy o przeprowadzenie konsultacji społecznych. Mieszkańcy również mogą składać w tej sprawie petycje. Tym nie mniej tryb konsultacji społecznych w oparciu o regulamin dotyczyć powinien spraw o większym znaczeniu dla miasta lub dzielnicy. Powinny to być sprawy istotne i ważne dla miasta i dzielnicy. Decyzje które sprawy są ważne powinny podejmować właściwe organy miasta w konsultacji z odpowiednim ciałem społecznym.

KONSULTACJE Z NGO W OPARCIU O USTAWĘ O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO

Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, poza innymi formami współpracy, wskazuje na współpracę administracji z organizacjami pozarządowymi w zakresie wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków, konsultowania z organizacjami pozarządowymi

odpowiednio do zakresu ich działania, projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji oraz tworzenia wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych, podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 oraz przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej. Ustawa wskazuje obowiązek konsultowania z odpowiednimi (zgodnymi z celami statutowymi) organizacjami projektów aktów normatywnych. W przypadku samorządu będą to projekty uchwał. Możliwe jest również tworzenie zespołów o charakterze doradczym oraz inicjatywnym. W Warszawie przykładem takich zespołów będą Komisje Dialogu Społecznego. W związku z wydzieleniem kwestii zarządzania zielenią do odrębnej komórki miasta jaką jest Zarząd Zieleni postuluje się powołanie Komisji ds. Zieleni Miejskiej przy Zarządzie Zieleni. Dotychczas kwestie zieleni miejskiej podnoszone były w KDS ds. Ochrony Środowiska.

KONSULTACJE PROWADZONE PRZEZ PREZYDENTA I BURMISTRZÓW

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym Prezydent miasta oraz burmistrzowie mają szerokie możliwości w zasięganiu opinii mieszkańców w sprawach dla nich istotnych. Mogą tworzyć ciała doradcze, organizować spotkania otwarte lub zapraszać wybrane osoby bądź podmioty, organizować cały szereg działań mających na celu uzyskanie opinii od mieszkańców, poza trybem określonym w uchwale o konsultacjach. Szczególnie istotne i rekomendowane w tej publikacji jest powstanie przy burmistrzach i Prezydent (Zarząd Zieleni) rad ds. zieleni miejskiej. Takie rady mogłyby działać na podobieństwo Rady ds. Budżetu Partycypacyjnego w skład której wchodzić urzędnicy, radni miejscy, eksperci i społecznicy. Rady ds. Zieleni byłyby uzupełnieniem Komisji Dialogu Społecznego, które składają się z przedstawicieli NGO zaś w skład Rad wchodziłoby mieszkańcy, eksperci i przedstawiciele władz miasta. Byłaby to przestrzeń do konsultacji bieżących kwestii dotyczących gospodarką zielenią

w mieście. Rady byłyby ciałami doradczymi w ramach których urzędnicy mogliby zasięgać opinii co do planowanych decyzji. Rady spotykałyby się w miarę potrzeb jednak na tyle często aby istniała możliwość dialogu dotyczącego bieżących spraw.

3) Współpraca

Współpraca władz samorządowych i administracji z mieszkańcami jest najwyższym piętrem partycypacji społecznej. Na tym poziomie decyzje wypracowywane są wspólnie z mieszkańcami. Ponadto mieszkańcy posiadają inicjatywę w zakresie kwestii związanych z zarządzaniem i planowaniem w mieście jak również w bieżących kwestiach związanych z gospodarowaniem.

Na tym poziomie obywatele są równoprawnymi uczestnikami procesów decyzyjnych oraz zarządczych. Zwiększają się również kompetencje ciał takich jak KDS ds. Zieleni oraz Rady ds. Zieleni na poziomie miasta i dzielnic. Powstają zespoły robocze ds. gospodarki zielenią przy obiektach zieleni miejskiej, które uczestniczą w bieżącym zarządzaniu danym obiektem lub wdrażaniu podjętych wcześniej decyzji. Na tym poziomie istnieje możliwość bieżącej pielęgnacji zieleni przy współpracy z mieszkańcami. Jest to docelowy szczebel partycypacji mieszkańców w zarządzaniu zielenią, do którego dążyć powinny władze.

KLUCZOWE ASPEKTY SYSTEMU PARTYCYPACJI MIESZKAŃCÓW W ZARZĄDZANIU ZIELENIĄ POWINNY DOTYCZYĆ:

1. Poprawy systemu informowania na temat planów miasta i dzielnic dotyczących zieleni miejskiej oraz przejrzystości przepływu informacji między zainteresowanymi.
2. Stworzenie stałych ciał składających się ze strony urzędowej i społecznej, których celem byłoby opiniowanie, inicjowanie i kontrolowanie działań związanych z miejską zielenią.
3. Dostrzeżenie i docenienie potencjału mieszkańców w zarządzaniu zielenią miejską.

PODSUMOWANIE

Modelowe zarządzanie zielenią w Warszawie, zgodnie z systemem zarządzania miastem powinno być dwupoziomowe. Pierwszy poziom dotyczy całego miasta i związany powinien być przede wszystkim z zakresem kompetencji Zarządu Zieleni oraz Najważniejszych podmiotów decyzyjnych czyli Prezydenta i Rady Miasta. Konsultacje społeczne na tym poziomie zarządzania zielenią powinny dotyczyć spraw kluczowych, takich jak: kwestie związane z wyznaczaniem kierunków działań związanych z zielenią miejską, zarządzanie zielenią w kluczowych dla całego miasta terenach zielonych, zwłaszcza w tych kwestiach w których decyzje podejmowane są na poziomie Prezydenta Miasta lub Rady Miasta.

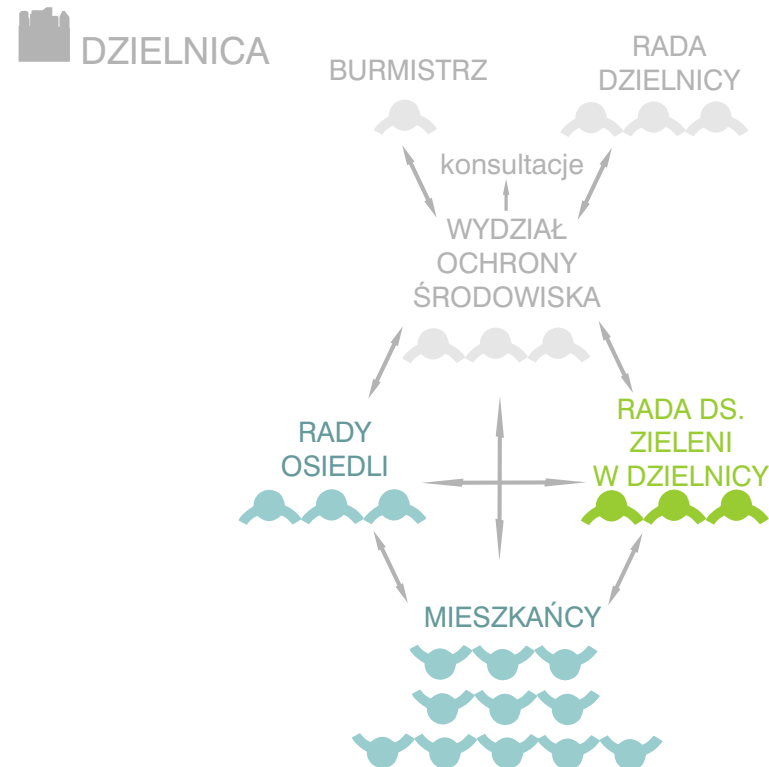
NA POZIOMIE OGÓLNO Miejskim

Na poziomie ogólnomiejskim należałoby doprowadzić do powstania Komisji Dialogu Społecznego ds. Zieleni Miejskiej, w skład którego wchodziłoby przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz urzędników z Zarządu Zieleni m.st. Warszawy, aby na bieżąco prowadzić dialog w sprawie zieleni miejskiej. Równie istotnym ciałem funkcjonującym przy Zarządzie Zieleni powinna być Rada ds. Zieleni Miejskiej, w skład której powinni wejść eksperci, społecznicy, radni miejscy oraz urzędnicy i przedstawiciele NGO, jako reprezentacja KDS w Radzie lub w przypadku braku KDSu, jako przedstawiciele NGO. Rolą rady ds. Zieleni powinno być opiniowanie decyzji związanych z zarządzaniem zielenią wniosków o konsultacje, pomysłów i planów miasta, a także inicjowania działań na rzecz poprawy stanu zieleni miejskiej. Rada powinna stanowić łącznik pomiędzy mieszkańcami, inicjatywami nieformalnymi, a administracją i władzami miasta.

W celu głębszego zaangażowania obywateli w zarządzanie zielenią miejską i tworzenia bardziej partnerskiego współdziałania powinno doprowadzić się do powstania zespołów roboczych związanych z terenami zielonymi, które to zespoły mogłyby, jako strona społeczna, uczestniczyć w bieżących działaniach, związanych z zarządzaniem zielenią

miejską, brać współodpowiedzialność za pielęgnację i jej jakość oraz sprawować społeczną kontrolę nad jakością działań nakierowanych na miejską zielen.

W zaproponowanym modelu mieszkańcy mogą w sposób bezpośredni przekazywać swoje uwagi Zarządowi Zieleni lub organom miasta takim jak Prezydent czy Rada, korzystając ze swoich obywatelskich praw do składania skarg, wniosków czy petycji. Mogą również uczestniczyć w posiedzeniach KDSów lub Rady ds. Zieleni i poprzez te ciała składać swoje uwagi co do jakości zarządzania zielenią w mieście. Mieszkańcy mogą uczestniczyć w posiedzeniach rady jako członkowie rady lub jako goście. Mogą również zgłaszać pisemne lub ustne uwagi. Podmiotem, który koordynuje całym systemem powinien być Zarząd Zieleni i to on powinien zapewniać efektywne funkcjonowanie całego systemu udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych dotyczących zarządzania zielenią miejską.

NA POZIOMIE DZIELNICY MIASTA

Dzielnice Warszawy w dalszym ciągu posiadają szereg ważnych kompetencji w zakresie zarządzania zielenią miejską. Wśród tych kompetencji jedna jest często zarzewiem konfliktów i krytyki miasta. Dotyczy to wyrażania zgody na wycinkę zieleni. Poza tym dzielnice odpowiedzialne są za lokalne drogi oraz pewne tereny zielone będące w ich kompetencjach. Upraszczając można stwierdzić, że kompetencje Zarządu Zieleni m.st. Warszawy dotyczą dóbr całego miasta, zaś kompetencje dzielnic dóbr będących dobrami poszczególnych dzielnic.

Modelowe podejście dzielnic do włączania mieszkańców w system partycypacji i zarządzania zielenią miejską powinien funkcjonować analogicznie jak ogólnomiejski z włączeniem dodatkowego kluczowego aktora, jakim są rady osiedli działające na terenie danej dzielnicy. Również w tym przypadku konsultacje społeczne powinny być prowadzone w kluczowych kwestiach dotyczących zieleni miejskiej znajdującej się na terenie danej dzielnicy. W przypadku spraw dotyczących bieżącego zarządzania zielenią, wycinek, nasadzeń czy pielęgnacji powinien zostać zorganizowana Rada ds. Zieleni dla danej dzielnicy. W skład takiej rady powinni wejść przedstawiciele urzędu, rady dzielnicy, rad osiedli, organizacji pozarządowych oraz eksperci i mieszkańcy. Stosunek urzędników i radnych oraz mieszkańców, przedstawicieli organizacji i ekspertów powinien być mniej więcej równy, tak aby strona społeczna i strona władzy wykonawczej i uchwałodawczej była zbilansowana. Rada powinna działać przy właściwych wydziałach dzielnicy w kompetencjach których pozostają kwestie zieleni w dzielnicy. Również w dzielnicach możliwe powinno być powoływanie zespołów roboczych, w zakresie spraw związanych z bieżącym zarządzaniem zielenią miejską. Zespoły robocze powinny stale

współpracować z określonymi osobami w konkretnych sprawach. Rada ds. Zieleni powinna być ciałem, które z jednej strony opiniuje działania samorządu, a z drugiej wykazuje inicjatywy na rzecz lepszego zarządzania zielenią oraz monitoruje jakość tego zarządzania, ze szczególnym uwzględnieniem głosów mieszkańców. Urząd dzielnicy powinien również w sposób obligatoryjny komunikować swoje plany i pomysły radom osiedli, których plany dzielnicy dotyczą.

